

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТ А Н О В И Щ Е

От: доц. д-р Георги Бисеров Николов; Университет за национално и световно стопанство (УНСС); професионално направление 3.7 Администрация и управление (регионално развитие)

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по професионално направление 3.7, научна специалност 3.7 Администрация и управление (регионално развитие) в УНСС.

Автор на дисертационния труд: Кирил Бойков Здравков
Тема на дисертационния труд: ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА РЕГИОНАЛНИТЕ ДИСБАЛАНСИ ЧРЕЗ ПОВИШАВАНЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА В РЕГИОНИТЕ

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд, съгласно Заповед № 1333/14.05.2024 г. г. на Заместник-ректора по НИД на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът Кирил Здравков се обучава по докторска програма към катедра „Регионално развитие“, факултет „Управление и администрация“ на УНСС по научна специалност 3.7 Администрация и управление (регионално развитие) в УНСС., съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 948/27.04.2020 г. Обучението е осъществено в задочна форма през периода 07.04.2020 – 07.04.2024 г., като е отчислен с право на защита със Заповед № 1460/28.05.2024 г.

Докторант Кирил Здравков е роден през 1992 г. в гр. София. Завършва основно образование през 2006 г. в Ньошател, Швейцария, а средно образование придобива в 33 Езикова гимназия „Св. София“. В периода 2014 - 2018 г. се обучава като бакалавър в специалност „Управление на бизнеса и предприемачеството“, в НБУ. Успешно се дипломира и като магистър в специалност „Регионален бизнес и мениджмънт“ на УНСС през 2019 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд „Преодоляване на регионалните дисбаланси чрез повишаване на конкурентоспособността в регионите“ е в общ обем от 155 стандартни страници, библиография на използваните източници, списък с използвани

съкращения, списък на фигури, таблици, графики. Научното изследване съдържа 9 фигури, 21 таблици.

Актуалността на избраната дисертационна тема е подходящо аргументирана чрез съществената роля на публичните ресурси, разпределяни чрез обществените поръчки, за конкурентоспособността на предприятията в последните 10 години, както и острата необходимост тези ресурси да се инвестират ефективно, в условия на честна и лоялна конкуренция между заинтересованите стопански субекти. Регионите са основен обект на целенасочено въздействие от страна на правителствата и просперитетът им е от първостепенно значение в националните и европейските стратегии за развитие. В търсене на релевантни средства за подобряване на социалните и икономическите показатели в регионите постоянно се апробират нови, модерни подходи и форми на регионална политика. Обект на изследване е развитието на регионите, в контекста на функциониране на малките и средни предприятия (МСП) и тяхното въздействие върху тях. Изследвани са социално-икономически процеси в регионалното развитие и въздействието върху регионите на България в резултат на влиянието от провежданите политики за повишаване на конкурентоспособността през периода на членството ни в ЕС. Освен това някои инициативи, произтичащи от други политики, се включват в регионалното измерение, като поставят акцент върху науката и технологиите, политиката към предприятията и важността на регионите (например концепциите за регионална иновационна система).

В структурирана последователност са поставени целта и задачите на научното изследване, които очертават неговата логическа рамка – чрез критичен анализ на нормативната база, оценка на порочните практики и нарушения, да се предложат мерки за насърчаване спазването на принципите за възлагане на обществени поръчки в условията на свободна конкуренция и постигане на по-висока конкурентоспособност на българските региони. Положителна оценка заслужава и ясното очертаване на обхвата и ограниченията на изследването по отношение на териториалната му и времева проекция, както и във връзка с фокусирането на анализа на обществените поръчки и ефекта им върху регионалното развитие на България.

Изпълнението на дисертационния труд е структурирано в увод, три глави и заключение. В увода авторът обосновава избора си на тема, в контекста на нейната актуалност и значимост. Дефинирани са основните цели и задачи на изследването, както и работната хипотеза на изследването. Направена е характеристика на обекта и предмета на изследването, както и на използваните методи и подходи за реализиране на изследването. Представени са също основните информационни източници и ограничителната рамка.

Първа глава изследва теоретико-методологичните основи на конкурентоспособността в регионите за планиране от ниво 2. След въвеждането и изясняването на основните понятия и обобщаването на съществуващите теоретични и практически подходи към конкурентоспособността и нейното регионално измерение, можем да очертаем определен кръг въпроси, при чието решаване следва да се отчитат процесите на глобализация и регионализация, зависимостта на националната икономика от степента на интеграция. При самостоятелното функциониране на териториалните системи следва да се отчитат тенденциите при осъществяването на наднационални концепции и стратегии за развитие и растеж. Във втора глава въз основа на обобщените резултати

от проведеното анкетно проучване, допълнително получените експертни оценки за състоянието и проблемите в регионалната конкурентоспособност, както и от личните наблюдения на автора на дисертационното изследване са формулирани следните основни изводи и заключения. Извършен е аналитичен обзор на стратегическата рамка за развитие на страната ни до 2030 г., който обследва възможностите за развитие на малките и средни предприятия, които са предвидени чрез инструментариума и механизмите на реализация на целите и приоритетите на стратегиите и програмите в областта на насърчаване на дейността на МПС. В трета глава, за да се извлече максимална полза от конкурентоспособността като инструмент за ускоряване на регионалния икономически растеж в страната, трябва публичните финанси пряко или косвено оказващи влияние върху тяхното развитие да се изразходват ефективно. Усилията на изследователи и практики следва да са насочени към разработването на ефективни инструменти и механизми за подпомагане на функционирането на МСП в регионите. В контекста на настоящото дисертационно изследване, авторът анализира сферата на услугите, която заема голям дял и изпълнява важна роля за развитието на икономиката на България. Подкрепата на това взаимодействие улеснява инвестиране в нови технологии, в резултат на което настъпват промени по отношение на цифровизация и преход към кръгова икономика. Концентрираните мерки и стимули за дейността на МСП и тяхната дигитализация безспорно биха ускорили регионалната конкурентоспособност.

Използваната научна литература от общо 122 източници, включващи чуждоезикови публикации, значителен брой български автори, пакет от нормативни и аналитични документи на българското и европейско право, това свидетелства за високата информираност на автора и способността му да работи на високо аналитично ниво с наличните информационни източници по темата.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Обективната оценка на дисертационния труд позволява той да бъде квалифициран като научно-приложен труд, с висока практико-приложна добавена стойност. Мотивите за тази оценка са свързани с обстоятелството, че в контекста на съвременните концепции за прилагане на принципа на свободна конкуренция е все още недостатъчно проучено изследователско поле и настоящото научно изследване дава своя принос за обогатяването на научната теория и практика. Като силна страна на разработката може да се отбележи нейният силно изразен интердисциплинарен характер.

Изложението на дисертационната разработка се характеризира с необходимата логическа последователност. В теоретико-методологичната част и при анализа на нормативната уредба са съчетани историческият и системният подход, критичният анализ на информационните източници, оценка на теоретични виждания за дигитализация и цифровизация на българската икономика. Приложени са и методите на сравнителен анализ, индукция, дедукция и традукция, анализ и синтез, статистически методи за обработка на емпирични данни от проведеното проучване и др. Използваните методи за изследване са избрани така, че да се стигне до заключение, въз основа на онагледяване на естествените логически и причинно-следствени връзки

на влиянието, значението и ролята на малките и средните предприятия за развитие на регионалната икономика и населените места в България. Позитивен момент е и извеждането на насоки и потенциален обект за бъдеща научно-изследователска работа по темата на дисертационното изследване.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Представеният дисертационен труд извежда няколко приносни моменти с научно-приложен характер. Направен е фокусиран теоретичен анализ на понятийния апарат, свързан с конкурентоспособността и нейното практико-приложно проявление, в контекста на развитието на регионите за планиране от ниво 2 и генезиса на регионалните дисбаланси.

Извършени са анализ и оценка на актуалната нормативно-регулаторна рамка за създаване и развитие на МСП в България, както и на административните мерки, подпомагащи тяхната дейност. Особена изследователска ценност имат получените и успешно интерпретирани от докторанта резултати от проведеното емпирично изследване на резултатите, с акцент върху дейността на МСП и въздействието на цифровата трансформация на икономиката върху техния бизнес, при наличие на собствена стратегия за дигитализация. Изведени са препоръки за преодоляване на регионалните дисбаланси, чрез подобряване работата на отговорните институции, ускоряване процеса на дигитализация и усъвършенстване на провежданата държавна политика за подкрепа на МСП.

Дефинираните от докторантката научни приноси правдиво оценяват резултатите от проведеното изследване в дисертационния труд, като са налице достатъчно доказателства за авторство и оригиналност.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Публикациите на докторант Кирил Здравков са общо три самостоятелни на брой. Те са представителни и осигуряват достатъчно разпространение на резултатите от изследването сред академичната общност и заинтересованите страни, а и две от тях са представени на юбилейни научни и студентски конференции организирани и проведени от катедра „Регионално развитие“. Научната продукция, посветена на третираната проблематика, отговарят на количествените изисквания за минимален брой публикации при защита на дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат е в общ обем от 28 страници и коректно излага основните авторски разсъждения, обобщения, изводи и препоръки. В автореферата се съдържат справка за приносните моменти в дисертационния труд, както и списък с публикациите по темата на дисертационния труд. На тази основа авторефератът се оценява като коректно структуриран и отразяващ в пълна степен съдържанието и получените резултати от научното изследване.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

В хода на изготвяне на становището са отразени констатираните пропуски и дефицити. Бих препоръчал, в бъдещата си изследователска работа докторант Кирил Здравков да доразвие изследваната проблематика по отношение на

конкурентоспособността, като регионални териториални групирания и взаимодействие за постигане на интегриран подход.

8. Заключение

Дисертационният труд на тема: „Преодоляване на регионалните дисбаланси чрез повишаване на конкурентоспособността в регионите“ с автор Кирил Бойков Здравков представлява значимо, оригинално, добре структурирано и задълбочено научно изследване по актуален обществен проблем. Той е разработен на високо професионално ниво и съдържа значими приноси за теория и практика в областта на регионалното развитие, които представят неговия автор като сериозен, задълбочен и перспективен изследовател. Дисертацията отговаря напълно на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане.

Имайки предвид горепосочените аргументи, убедено изразявам своята **положителна оценка**, като предлагам на уважаемото научно жури да **присъди** на докторант Кирил Бойков Здравков образователната и научна степен “доктор” по професионално направление 3.7, научна специалност 3.7 Администрация и управление (регионално развитие) в УНСС.

10 Юни 2024 г.
гр. София

Подпис:

/доц. д-р Георги Николов/

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

STATEMENT

By: Assoc. Dr. Georgi Biserov Nikolov; University of National and World Economy (UNSS); professional direction 3.7 Administration and management (regional development)

Subject: dissertation work for the award of the educational and scientific degree "doctor" in professional field 3.7, scientific specialty 3.7 Administration and management (regional development) at UNWE.

Author of the dissertation: Kiril Boykov Zdravkov

Dissertation topic: OVERCOMING REGIONAL IMBALANCES BY INCREASING COMPETITIVENESS IN THE REGIONS

Reason for presenting the opinion: participation in the composition of the scientific jury for the defense of the dissertation work, according to Order No. 1333/14.05.2024 of the Deputy Rector for Research and Development of the UNWE.

1. Information about the dissertation student

The doctoral student Kiril Zdravkov is studying in a doctoral program at the Department of "Regional Development", Faculty of "Management and Administration" of the UNSS in the scientific specialty 3.7 Administration and management (regional development) in the UNWE.", according to the Order of the Rector of the UNWE No. 948/27.04. 2020. The training was carried out in correspondence form during the period 07.04.2020 - 07.04.2024, being dismissed with the right of defense by Order No. 1460/28.05.2024.

Doctoral student Kiril Zdravkov was born in 1992 in the city of Sofia. He graduated from primary education in 2006 in Neuchatel, Switzerland, and acquired secondary education at the 33 Language High School "St. Sofia". In the period 2014 - 2018, he studied as a bachelor in "Business Management and Entrepreneurship" at the NBU. He also successfully graduated as a master in "Regional Business and Management" at UNWE in 2019.

2. General characteristics of the presented dissertation work

The dissertation "Overcoming regional imbalances by increasing competitiveness in the regions" is in a total volume of 155 standard pages, a bibliography of the used sources, a list of used abbreviations, a list of figures, tables, graphs. The scientific study contains 9 figures, 21 tables.

The relevance of the chosen dissertation topic is adequately argued through the essential role of public resources, distributed through public procurement, for the competitiveness of enterprises in the last 10 years, as well as the urgent need to invest these resources effectively, in conditions of fair and loyal competition between interested businesses subjects. Regions are the main focus of governments and their prosperity is of paramount importance in national and European development strategies. In search of relevant means to improve social and economic indicators in the regions, new, modern approaches and forms of regional policy are constantly being tested. The object of research is the development of the regions, in the context of the functioning of small and medium-sized enterprises (SMEs) and their impact on them. Socio-economic processes in regional development and the impact on the regions of Bulgaria as a result of the influence of the implemented policies to increase competitiveness during the period of our membership in the EU have been studied. In addition, some initiatives stemming from other policies are included in the regional dimension, emphasizing science and technology, enterprise policy and the importance of regions (eg regional innovation system concepts).

In a structured sequence, the goal and tasks of the scientific research are set, which outline its logical framework - through a critical analysis of the normative base, assessment of vicious practices and violations, to propose measures to promote compliance with the principles of awarding public contracts in the conditions of free competition and achieving higher competitiveness of the Bulgarian regions. The clear delineation of the scope and limitations of the study in terms of its territorial and temporal projection, as well as in connection with the focus of the analysis of public procurement and its effect on the regional development of Bulgaria, deserves a positive assessment.

The execution of the dissertation is structured in an introduction, three chapters and a conclusion. In the introduction, the author justifies his choice of topic, in the context of its relevance and significance. The main goals and tasks of the research are defined, as well as the working hypothesis of the research. A characterization of the object and the subject of the study, as well as the methods and approaches used for the realization of the study, was made. The main information sources and the limiting framework are also presented.

The first chapter examines the theoretical-methodological foundations of competitiveness in level 2 planning regions. After introducing and clarifying the main concepts and summarizing the existing theoretical and practical approaches to competitiveness and its regional dimension, we can outline a certain range of questions, the solution of which follows to take into account the processes of globalization and regionalization, the dependence of the national economy on the degree of integration. In the independent functioning of the territorial systems, trends in the implementation of supranational concepts and strategies for development and growth should be taken into account. In the second chapter, based on the summarized results of the conducted survey, the additionally received expert assessments of the state and problems in regional competitiveness, as well as the personal observations of the author of the dissertation research, the following main conclusions and conclusions are

formulated. An analytical overview of the strategic framework for the development of our country until 2030 was carried out, which examines the opportunities for the development of small and medium-sized enterprises, which are foreseen through the tools and mechanisms for realizing the goals and priorities of the strategies and programs in the area of promoting the activity of motor vehicles. In the third chapter, in order to derive maximum benefit from competitiveness as a tool for accelerating regional economic growth in the country, public finances directly or indirectly influencing their development must be spent effectively. The efforts of researchers and practitioners should be directed to the development of effective tools and mechanisms to support the functioning of SMEs in the regions. In the context of the current dissertation research, the author analyzes the service sector, which occupies a large share and plays an important role in the development of the Bulgarian economy. Supporting this interaction facilitates investment in new technologies, resulting in changes in terms of digitization and the transition to a circular economy. Concentrated measures and incentives for the activity of SMEs and their digitalization would undoubtedly accelerate regional competitiveness.

The used scientific literature from a total of 122 sources, including foreign language publications, a significant number of Bulgarian authors, a package of normative and analytical documents of Bulgarian and European law, this testifies to the high awareness of the author and his ability to work at a high analytical level with the available information sources on the topic.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

The objective assessment of the dissertation work allows it to be qualified as a scientific-applied work, with a high practical-applied added value. The reasons for this assessment are related to the fact that in the context of modern concepts of applying the principle of free competition, it is still an insufficiently studied research field, and the present scientific research contributes to the enrichment of scientific theory and practice. Its strong interdisciplinary nature can be noted as a strength of the development.

The exposition of the dissertation development is characterized by the necessary logical sequence. In the theoretical-methodological part and in the analysis of the regulatory framework, the historical and systemic approach, the critical analysis of the information sources, the evaluation of theoretical views on digitization and digitization of the Bulgarian economy are combined. The methods of comparative analysis, induction, deduction and translation, analysis and synthesis, statistical methods for processing empirical data from the conducted research, etc. are also applied. The research methods used have been chosen so as to reach a conclusion, based on visualizing the natural logical and cause-and-effect relationships of the influence, importance and role of small and medium-sized enterprises for the development of the regional economy and settlements in Bulgaria. The identification of guidelines and a potential object for future research work on the topic of the dissertation study is also a positive point.

4. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions

The presented dissertation brings out several contributing points of a scientific and applied nature. A focused theoretical analysis of the conceptual apparatus related to competitiveness

and its practical application, in the context of the development of level 2 planning regions and the genesis of regional imbalances, has been made.

An analysis and evaluation of the current normative and regulatory framework for the creation and development of SMEs in Bulgaria, as well as the administrative measures supporting their activity, have been carried out. Of particular research value are the results obtained and successfully interpreted by the doctoral student from the conducted empirical study of the results, with an emphasis on the activity of SMEs and the impact of the digital transformation of the economy on their business, in the presence of their own digitalization strategy. Recommendations are made for overcoming regional imbalances by improving the work of the responsible institutions, speeding up the digitalization process and improving the implemented state policy to support SMEs.

The scientific contributions defined by the doctoral student truthfully assess the results of the research conducted in the dissertation work, with sufficient evidence of authorship and originality.

5. Evaluation of dissertation publications

Doctoral student Kiril Zdravkov has a total of three independent publications. They are representative and ensure sufficient dissemination of the research results among the academic community and interested parties, and two of them were presented at jubilee scientific and student conferences organized and conducted by the Department of Regional Development. The scientific production, dedicated to the treated issues, meets the quantitative requirements for a minimum number of publications in the defense of a dissertation work for awarding the ONS "Doctor".

6. Evaluation of the ABSTRACT

The presented abstract has a total volume of 28 pages and correctly presents the main author's reasoning, summaries, conclusions and recommendations. The abstract contains a reference to the contributing points in the dissertation work, as well as a list of publications on the topic of the dissertation work. On this basis, the abstract is evaluated as correctly structured and fully reflecting the content and results of the scientific research.

7. Criticisms, recommendations and questions

In the course of preparing the opinion, the observed gaps and deficits were reflected. I would recommend that, in his future research work, doctoral student Kiril Zdravkov further develops the researched issues regarding competitiveness, such as regional territorial groupings and interaction to achieve an integrated approach.

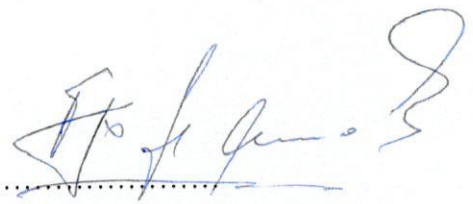
8. Conclusion

The dissertation work on the topic: "Overcoming regional imbalances by increasing competitiveness in the regions" with author Kiril Boykov Zdravkov represents a significant, original, well-structured and in-depth scientific study on a current social problem. It was developed at a high professional level and contains significant contributions to theory and practice in the field of regional development, which present its author as a serious, thorough and forward-looking researcher. The dissertation fully complies with the requirements of Law on the development of the academic staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its implementation.

Bearing in mind the above-mentioned arguments, I confidently express my positive assessment by proposing to the respected scientific jury to award doctoral student Kiril Boykov Zdravkov the educational and scientific degree "doctor" in Professional direction 3.7, Scientific specialty 3.7 Administration and management (regional development) at UNWE.

June 10, 2024
City of Sofia

Signature:

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'G. Nikolov', written over a dotted line.

/ Assoc. Prof. Dr. Georgi Nikolov/